C/2025/4001

20.8.2025

ODPORÚČANIE RADY,

z 8. júla 2025,

k hospodárskej, sociálnej, štrukturálnej a rozpočtovej politike a politike zamestnanosti Švédska

(C/2025/4001)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1263 z 29. apríla 2024 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97 ([1]), a najmä na jeho článok 3 ods. 3,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh ([2]), a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

Všeobecné úvahy

(1) V nariadení (EÚ) 2024/1263, ktoré nadobudlo účinnosť 30. apríla 2024, sa uvádzajú ciele správy hospodárskych záležitostí s cieľom podporovať zdravé a udržateľné verejné financie, udržateľný a inkluzívny rast a odolnosť prostredníctvom reforiem a investícií, ako aj predchádzať nadmerným deficitom verejných financií. V nariadení sa stanovuje, že Rada a Komisia vykonávajú mnohostranný dohľad v kontexte európskeho semestra v súlade s cieľmi a požiadavkami stanovenými v ZFEÚ. Európsky semester zahŕňa predovšetkým formulovanie odporúčaní pre jednotlivé krajiny a dohľad nad ich vykonávaním. V nariadení sa podporuje aj zodpovednosť členských štátov za fiškálnu politiku a zdôrazňuje sa v ňom strednodobý horizont spolu s účinnejším a koherentnejším presadzovaním. Každý členský štát musí Rade a Komisii predložiť národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán obsahujúci jeho fiškálne, reformné a investičné záväzky na obdobie štyroch alebo piatich rokov v závislosti od dĺžky vnútroštátneho legislatívneho obdobia. Trajektória vývoja čistých výdavkov ([3]) v týchto plánoch musí byť v súlade s požiadavkami nariadenia vrátane požiadaviek na to, aby do konca obdobia úprav verejný dlh dosiahol alebo si udržal hodnoverne klesajúci trend, alebo aby zostal na obozretnej úrovni pod 60 % hrubého domáceho produktu (HDP), a aby sa deficit verejných financií v strednodobom horizonte znížil pod referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve a/alebo sa udržiaval pod touto referenčnou hodnotou. Ak sa členský štát zaviaže uskutočniť príslušný súbor reforiem a investícií v súlade s kritériami stanovenými v nariadení, môže sa obdobie úprav predĺžiť najviac o tri roky.

([1]) Ú. v. EÚ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Čisté výdavky v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 2 nariadenia (EÚ) 2024/1263: „čisté výdavky“ sú výdavky verejnej správy bez i) úrokových výdavkov; ii) diskrečných príjmových opatrení; iii) výdavkov na programy Únie plne kryté príjmami z fondov Únie; iv) vnútroštátnych výdavkov na spolufinancovanie programov financovaných Úniou; v) cyklických prvkov výdavkov na dávky v nezamestnanosti a vi) jednorazových a iných dočasných opatrení.

(2) Nariadenie Európskeho parlamentu a Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 ([4]), ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (ďalej len „RRF“), nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. RRF poskytuje členským štátom finančnú podporu na realizáciu reforiem a investícií, pričom so sebou prináša fiškálny impulz financovaný Úniou. RRF pomáha v súlade s prioritami európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík dosiahnuť hospodársku a sociálnu obnovu a zároveň presadzovať udržateľné reformy a investície, najmä s cieľom podporovať zelenú a digitálnu transformáciu a posilňovať odolnosť hospodárstiev členských štátov. Zároveň pomáha posilňovať verejné financie a podporovať rast a tvorbu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte, posilňovať územnú súdržnosť v rámci Únie a podporovať pokračujúce vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv.

(3) Cieľom nariadenia Európskeho parlamentu a Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435 ([5]) (ďalej len „nariadenie REPowerEU“), ktoré bolo prijaté 27. februára 2023, je postupne ukončovať závislosť Únie od dovozu ruských fosílnych palív. Týmto sa pomáha dosiahnuť energetickú bezpečnosť a diverzifikovať dodávky energie do Únie, pričom sa zároveň zvyšuje miera využívania obnoviteľných zdrojov energie, kapacity na uskladňovanie energie a energetická efektívnosť. Švédsko pridalo do svojho národného plánu obnovy a odolnosti novú kapitolu REPowerEU s cieľom financovať kľúčové reformy a investície, ktoré pomôžu dosiahnuť ciele plánu REPowerEU.

(4) V súlade s článkom 18 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/241 Švédsko predložilo Komisii 28. mája 2021 svoj národný plán obnovy a odolnosti. Komisia podľa článku 19 uvedeného nariadenia posúdila relevantnosť, účinnosť, efektívnosť a koherentnosť plánu obnovy a odolnosti, a to v súlade s usmerneniami pre posudzovanie uvedenými v prílohe V. Rada 4. mája 2022 prijala vykonávacie rozhodnutie o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Švédska ([6]), ktoré bolo zmenené 9. novembra 2023 na základe článku 18 ods. 2 s cieľom aktualizovať maximálny finančný príspevok na nenávratnú finančnú podporu, ako aj s cieľom zahrnúť kapitolu REPowerEU ([7]). Uvoľnenie splátok je podmienené prijatím rozhodnutia Komisiou v súlade s článkom 24 ods. 5, v ktorom sa uvádza, že Švédsko uspokojivo dosiahlo príslušné míľniky a ciele stanovené vo vykonávacom rozhodnutí Rady. Keď sa hovorí o uspokojivom dosiahnutí míľnikov a cieľov, vyžaduje sa, aby v súvislosti s predchádzajúcimi míľnikmi a cieľmi, ktoré už boli dosiahnuté pri rovnakej reforme alebo investíciách, nedošlo k zvratu.

(5) Rada 21. januára 2025 na základe odporúčania Komisie prijala odporúčanie, ktorým sa schvaľuje národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán Švédska ([8]). Plán bol predložený v súlade s článkom 11 a článkom 36 ods. 1 písm. a) nariadenia (EÚ) 2024/1263, vzťahuje sa na obdobie 2025 až 2028 a stanovuje sa v ňom rozpočtové obmedzenie vo forme maximálnej miery rastu čistých výdavkov na obdobie štyroch rokov.

(6) Komisia 26. novembra 2024 prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 správu o mechanizme varovania na rok 2025, v ktorej určila Švédsko za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým bude potrebné vykonať hĺbkové preskúmanie. Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady o hospodárskej politike eurozóny a návrh spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2025, v ktorej sa analyzuje vykonávanie usmernení pre politiky zamestnanosti a zásad Európskeho piliera sociálnych práv. Rada prijala odporúčanie o hospodárskej politike eurozóny ([9]) 13. mája 2025 a spoločnú správu o zamestnanosti 10. marca 2025.

(7) Komisia uverejnila 29. januára 2025 Kompas konkurencieschopnosti – strategický rámec, ktorého cieľom je posilniť globálnu konkurencieschopnosť EÚ v nasledujúcich piatich rokoch. Identifikujú sa v ňom tri transformačné požiadavky udržateľného hospodárskeho rastu: i) inovácie; ii) dekarbonizácia a konkurencieschopnosť a iii) bezpečnosť. V záujme preklenutia inovačnej medzery sa EÚ zameriava na podporu priemyselných inovácií, podporu

([4]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([5]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435 z 27. februára 2023, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/241, pokiaľ ide o kapitolu REPowerEU v plánoch obnovy a odolnosti, a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) 2021/1060 a (EÚ) 2021/1755 a smernica 2003/87/ES (Ú. v. EÚ L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([6]) Vykonávacie rozhodnutie Rady zo 4. mája 2022 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Švédska (ST 7772/2022; ST 7772/2022 ADD1).

([7]) Vykonávacie rozhodnutie Rady z 9. novembra 2023, ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie zo 4. mája 2022 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Švédska (ST 14474/2023).

([8]) Odporúčanie Rady, z 21. januára 2025, ktorým sa schvaľuje národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán Švédska (Ú. v. EÚ C, C/2025/644, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/644/oj).

([9]) Odporúčanie Rady z 13. mája 2025 týkajúce sa hospodárskej politiky eurozóny (Ú. v. EÚ C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

rastu startupov prostredníctvom iniciatív, ako je stratégia EÚ pre startupy a scaleupy, a na podporu prijímania pokročilých technológií, ako je umelá inteligencia a kvantová výpočtová technika. Komisia v snahe o ekologickejšie hospodárstvo načrtla komplexný Akčný plán pre cenovo dostupnú energiu a Dohodu o čistom priemysle, ktorými sa zabezpečí, aby prechod na čistú energiu zostal nákladovo efektívny a priaznivý pre konkurencieschopnosť, najmä pre energeticky náročné odvetvia, a aby predstavoval hnaciu silu rastu. V záujme znižovania nadmernej závislosti a zvyšovania bezpečnosti je Únia odhodlaná posilniť globálne obchodné partnerstvá, diverzifikovať dodávateľské reťazce a zabezpečiť prístup ku kritickým surovinám a čistým zdrojom energie. Tieto priority sú podporené horizontálnymi faktormi, konkrétne zjednodušovaním právnych predpisov, prehlbovaním jednotného trhu, financovaním konkurencieschopnosti a európskou úniou úspor a investícií, podporou zručností a kvalitných pracovných miest a lepšou koordináciou politík EÚ. Kompas konkurencieschopnosti je zosúladený s európskym semestrom, čím sa zabezpečuje, aby hospodárske politiky členských štátov boli konzistentné so strategickými cieľmi Komisie, čím sa vytvára jednotný prístup k správe hospodárskych záležitostí, ktorý podporuje udržateľný rast, inovácie a odolnosť v celej Únii.

(8) Európsky semester pre koordináciu hospodárskych politík sa v roku 2025 naďalej vyvíja súbežne s vykonávaním RRF. Na plnenie priorít jednotlivých politík v rámci európskeho semestra je naďalej nevyhnutné, aby sa plne vykonávali plány obnovy a odolnosti, keďže tieto plány pomáhajú účinne riešiť všetky výzvy identifikované v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny vydaných v posledných rokoch alebo ich významnú časť. Tieto odporúčania pre jednotlivé krajiny sú naďalej rovnako relevantné pre posúdenie zmenených plánov obnovy a odolnosti v súlade s článkom 21 nariadenia (EÚ) 2021/241.

(9) Komisia 4. júna 2025 uverejnila správu o krajine týkajúcu sa Švédska na rok 2025. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Švédsko dosiahlo pri plnení príslušných odporúčaní, a hodnotilo sa v nej vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Švédska. Na základe tejto analýzy sa v správe o krajine identifikovali najnaliehavejšie výzvy, ktorým Švédsko čelí. Okrem toho sa v nej posudzoval pokrok Švédska pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a pri dosahovaní hlavných cieľových hodnôt Únie do roku 2030 v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby a sociálneho vylúčenia, ako aj pokrok pri dosahovaní cieľov Organizácie Spojených národov v oblasti udržateľného rozvoja.

(10) Komisia vykonala v súvislosti so Švédskom hĺbkové preskúmanie podľa článku 5 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011. Hlavné zistenia posúdenia, ktoré vykonala Komisia v súvislosti s makroekonomickou zraniteľnosťou Švédska na účely uvedeného nariadenia, boli uverejnené 13. mája 2025 ([10]). Komisia 4. júna 2025 dospela k záveru, že vo Švédsku existujú makroekonomické nerovnováhy. Napriek nedávnemu zmierneniu zostáva relevantná najmä zraniteľnosť súvisiaca s trhom s nehnuteľnosťami a vysokým súkromným dlhom, a ak nebudú prijaté dôrazné opatrenia, zistená zraniteľnosť pretrvá. Napriek určitému zmierneniu zostávajú hodnoty dlhu domácností a korporácií v pomere k HDP jedny z najvyšších v EÚ, zatiaľ čo ceny nehnuteľností na bývanie boli v nominálnom vyjadrení konštantné, ale sú naďalej nadhodnotené. Sprísnené finančné podmienky viedli aj k poklesu výstavby obytných nehnuteľností a vytvorili ďalší tlak na výdavky domácností a podnikov, pričom finančný sektor je naďalej veľmi exponovaný voči sektoru nehnuteľností vrátane komerčných nehnuteľností. V príslušných oblastiach politiky sa dosiahol obmedzený pokrok. V rámci nastavenia príslušnej politiky sa naďalej uprednostňuje nadobúdanie obytných nehnuteľností financované dlhom, zatiaľ čo ponuka obytných nehnuteľností je nedostatočná. Daňový systém naďalej motivuje k financovaniu vlastníctva obytných nehnuteľností dlhom prostredníctvom značnej daňovej odpočítateľnosti platieb hypotekárnych úrokov. Opatrenia, ktorými by sa v budúcnosti zvýšila ponuka nehnuteľností na bývanie, by pomohli zmierniť rast cien nehnuteľností na bývanie, ale nenahradia reformy zamerané na hlavné faktory dlhu domácností. Trh s nájomným bývaním sa ešte nereformoval. Táto zraniteľnosť sa môže zhoršiť, ak by sa v dôsledku uvoľnenia makroprudenciálnych opatrení, o ktorom sa zrejme uvažuje, a priaznivejších podmienok financovania opätovne zvýšil objem nadobúdania nehnuteľností na bývanie financovaného dlhom a nadhodnotenie cien nehnuteľností na bývanie.

Posúdenie výročnej správy o pokroku

(11) Rada 21. januára 2025 odporučila Švédsku tieto maximálne miery rastu čistých výdavkov: 4,0 % v roku 2025, 4,4 % v roku 2026, 4,4 % v roku 2027 a 4,6 % v roku 2028, čo zodpovedá maximálnym kumulatívnym mieram rastu vypočítaným s odkazom na rok 2023, a to 10,7 % v roku 2025, 15,5 % v roku 2026, 20,6 % v roku 2027 a 26,1 % v roku 2028. Švédsko 30. apríla 2025 predložilo svoju výročnú správu o pokroku ([11]) týkajúcu sa dodržiavania odporúčaných maximálnych mier rastu čistých výdavkov a o realizácii reforiem a investícií reagujúcich na hlavné výzvy identifikované v odporúčaniach pre jednotlivé krajiny v rámci európskeho semestra. Vo výročnej správe

([10]) SWD(2025)124 final.
([11]) Výročné správy o pokroku 2025 sú k dispozícii na adrese: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

o pokroku sa zohľadňujú aj polročné správy Švédska o pokroku dosiahnutom pri plnení jeho plánu obnovy a odolnosti v súlade s článkom 27 nariadenia (EÚ) 2021/241.

(12) Útočná vojna Ruska proti Ukrajine a jej dôsledky predstavujú pre Európsku úniu existenčnú výzvu. Komisia odporučila koordinovane aktivovať národnú únikovú doložku Paktu stability a rastu s cieľom podporiť úsilie EÚ o dosiahnutie rýchleho a výrazného zvýšenia výdavkov na obranu a tento návrh uvítala Európska rada 6. marca 2025.

(13) Na základe údajov, ktoré overil Eurostat ([12]), sa deficit verejných financií Švédska zvýšil z 0,8 % HDP v roku 2023 na 1,5 % HDP v roku 2024, zatiaľ čo verejný dlh vzrástol z 31,6 % HDP na konci roka 2023 na 33,5 % HDP na konci roka 2024. Podľa výpočtov Komisie tento vývoj zodpovedá miere rastu čistých výdavkov na úrovni 6,1 % v roku 2024. Švédsko vo výročnej správe o pokroku odhaduje rast čistých výdavkov v roku 2024 na 6,1 %. Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky ([13]), ktoré zahŕňajú výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov aj z prostriedkov EÚ, v roku 2024 expanzívne, a to na úrovni 0,7 % HDP.

(14) Podľa výročnej správy o pokroku sa v makroekonomickom scenári, z ktorého vychádzajú rozpočtové projekcie Švédska, očakáva rast reálneho HDP na úrovni 2,1 % v roku 2025, zatiaľ čo inflácia podľa HICP by mala dosiahnuť 2,1 % v roku 2025. V prognóze Komisie z jari 2025 sa predpokladá nárast reálneho HDP o 1,1 % v roku 2025 a o 1,9 % v roku 2026, zatiaľ čo inflácia podľa HICP má byť na úrovni 2,2 % v roku 2025 a 1,6 % v roku 2026.

(15) Vo výročnej správe o pokroku sa očakáva, že deficit verejných financií sa v roku 2025 zníži na 1,3 % HDP, zatiaľ čo pomer verejného dlhu k HDP sa na konci roka 2025 zvýši na 34,3 % HDP. Tento vývoj zodpovedá rastu čistých výdavkov na úrovni 4,1 % v roku 2025. Podľa prognózy Komisie z jari 2025 sa predpokladá deficit verejných financií v roku 2025 vo výške 1,5 % HDP. Podľa výpočtov Komisie tento vývoj zodpovedá rastu čistých výdavkov na úrovni 1,7 % v roku 2025. Táto nižšia miera rastu čistých výdavkov v porovnaní s mierou uvedenou vo výročnej správe o pokroku vyplýva z odlišných prognóz týkajúcich sa okrem iného odmien zamestnancov a naturálnych sociálnych transferov zo strany trhových výrobcov. Podľa odhadov Komisie sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky, ktoré zahŕňajú výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov aj z prostriedkov EÚ, budú v roku 2025 reštriktívne, a to na úrovni 0,7 % HDP. Pomer verejného dlhu k HDP sa má do konca roka 2025 zvýšiť na 33,8 %.

(16) Podľa prognózy Komisie z jari 2025 sa očakáva, že z nenávratnej podpory („grantov“) z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa v roku 2025 budú financovať výdavky verejnej správy vo výške 0,1 % HDP v porovnaní s 0,1 % HDP v roku 2024. Výdavky financované z nenávratnej podpory v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti umožňujú realizovať vysokokvalitné investície a reformy na zvýšenie produktivity bez toho, aby mali priamy vplyv na saldo verejných financií a verejný dlh Švédska.

(17) Výdavky verejnej správy na obranu vo Švédsku boli vo výške 1,3 % HDP v roku 2021, 1,7 % HDP v roku 2022 a 1,8 % HDP v roku 2023 ([14]). Podľa prognózy Komisie z jari 2025 sa predpokladá, že výdavky na obranu dosiahnu v roku 2024 výšku 2,3 % HDP a v roku 2025 výšku 2,5 % HDP. To zodpovedá zvýšeniu o 1,2 percentuálneho bodu HDP v porovnaní s rokom 2021.

(18) Podľa prognózy Komisie z jari 2025 sa predpokladá, že čisté výdavky vo Švédsku vzrastú v roku 2025 o 1,7 % a v rokoch 2024 a 2025 kumulatívne o 7,9 %. Na základe prognózy Komisie z jari 2025 sa predpokladá, že rast čistých výdavkov Švédska bude v roku 2025 nižší než odporúčaná maximálna miera rastu, a to ročne a aj pri posudzovaní spoločne za roky 2024 a 2025.

(19) Výročná správa o pokroku nezahŕňa rozpočtové projekcie na obdobie po roku 2025. Vychádzajúc z opatrení, ktoré boli v príslušných oblastiach politiky známe k dátumu uzávierky prognózy, sa v prognóze Komisie z jari 2025 predpokladá, že deficit verejných financií bude v roku 2026 na úrovni 0,8 % HDP. Tento vývoj zodpovedá rastu čistých výdavkov na úrovni 2,6 % v roku 2026. Podľa odhadov Komisie sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky,

([12]) Eurostat – Euro ukazovatele, 22. 4. 2025.

([13]) Zámery fiškálnej politiky sú vymedzené ako miera ročnej zmeny východiskovej rozpočtovej pozície verejnej správy. Ich cieľom je posúdiť hospodársky impulz vyplývajúci z fiškálnych politík, a to tých, ktoré sú financované z vnútroštátnych zdrojov, ako aj tých, ktoré sú financované z rozpočtu EÚ. Zámery fiškálnej politiky sa merajú ako rozdiel medzi i) strednodobým potenciálnym rastom a ii) zmenou primárnych výdavkov bez diskrečných príjmových opatrení a vrátane výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie.

([14]) Eurostat, štatistická klasifikácia výdavkov verejnej správy (COFOG). Vzhľadom na metodické rozdiely medzi definíciami COFOG a NATO sa výdavky na základe definície COFOG môžu líšiť od výdavkov na základe definície NATO.

ktoré zahŕňajú výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov aj z prostriedkov EÚ, budú v roku 2026 reštriktívne, a to na úrovni 0,4 % HDP. Komisia predpokladá, že pomer verejného dlhu k HDP sa do konca roka 2026 zníži na 33,3 %.

Kľúčové výzvy v príslušných oblastiach politiky

(20) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. b) nariadenia (EÚ) 2021/241 a kritériom 2.2 prílohy V k uvedenému nariadeniu plán obnovy a odolnosti zahŕňa rozsiahly súbor vzájomne sa posilňujúcich reforiem a investícií, ktoré sa majú realizovať do roku 2026. Očakáva sa, že tieto reformy a investície pomôžu účinne riešiť buď všetky výzvy identifikované v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny, alebo aspoň ich značnú časť. Vzhľadom na tento náročný časový rámec je nevyhnutné dokončiť účinné vykonávanie plánu obnovy a odolnosti vrátane kapitoly REPowerEU, aby sa posilnila dlhodobá konkurencieschopnosť Švédska využitím zelenej a digitálnej transformácie a aby sa zároveň zabezpečila sociálna spravodlivosť. V oznámení Komisie NextGenerationEU – Cesta do roku 2026, ktoré bolo prijaté 4. júna 2025, sa objasňuje príslušný harmonogram ukončenia mechanizmu a členským štátom sa poskytujú usmernenia na maximalizáciu vykonávania do 31. augusta 2026 vrátane toho, ako ďalej zefektívniť ich plány obnovy a odolnosti, uvádzajú sa v ňom hlavné možnosti, ktoré treba zvážiť pri ich revízii, a zdôrazňuje sa význam dôkladného spoločného plánovania pred predložením posledných žiadostí o platbu v roku 2026. Aby sa v širšej miere preberala zodpovednosť za úspešné vykonanie plánu obnovy a odolnosti, naďalej treba systematicky zapájať miestne a regionálne orgány, sociálnych partnerov, občiansku spoločnosť a ďalšie relevantné zainteresované strany.

(21) Vo Švédsku sa urýchlilo vykonávanie programov politiky súdržnosti, ktoré zahŕňajú podporu z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR), Fondu na spravodlivú transformáciu (FST) a Európskeho sociálneho fondu plus (ESF+). Je dôležité pokračovať v úsilí o zabezpečenie rýchleho vykonávania týchto programov a zároveň maximalizovať ich vplyv v praxi. Švédsko už v rámci svojich programov politiky súdržnosti prijíma opatrenia na podporu konkurencieschopnosti a rastu a zároveň na posilnenie sociálnej súdržnosti. Švédsko zároveň naďalej čelí výzvam vrátane nedostatku požadovaných zručností a nesúladu medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami a mohol by existovať priestor na posilnenie regionálneho rastu s prihliadnutím na regionálne potreby týkajúce sa konkurencieschopnosti, energetickej transformácie a odolnosti vodných zdrojov. V súlade s článkom 18 nariadenia (EÚ) 2021/1060 je Švédsko povinné – v rámci strednodobého preskúmania fondov politiky súdržnosti – preskúmať každý program a zohľadniť pritom okrem iného výzvy identifikované v odporúčaniach pre Švédsko na rok 2024. Návrhmi Komisie prijatými 1. apríla 2025 ([15]) sa predlžuje lehota na predloženie posúdenia výsledku preskúmania v polovici trvania pre každý program na obdobie po 31. marci 2025. Uvedené návrhy zároveň poskytujú flexibilitu s cieľom pomôcť urýchliť vykonávanie programov a zvýšiť stimuly pre členské štáty, aby pridelili zdroje politiky súdržnosti na päť strategických prioritných oblastí Únie, konkrétne na konkurencieschopnosť v oblasti strategických technológií, obranu, bývanie, odolnosť vodných zdrojov a energetickú transformáciu, a na investície do zručností v prioritných odvetviach, a to so zachovaním zamerania v rámci programov ESF+ na osoby v najzraniteľnejších situáciách.

(22) Platforma strategických technológií pre Európu (STEP) predstavuje príležitosť investovať do kľúčovej strategickej priority EÚ posilnením konkurencieschopnosti EÚ. STEP poskytuje finančné prostriedky prostredníctvom 11 existujúcich fondov EÚ. Členské štáty môžu prispieť aj do Programu InvestEU, ktorým sa podporujú investície do prioritných oblastí. Švédsko by mohlo optimálne využiť tieto iniciatívy na podporu vývoja alebo výroby kritických technológií vrátane čistých technológií efektívne využívajúcich zdroje.

(23) Popri hospodárskych a sociálnych výzvach, ktoré sa riešia v pláne obnovy a odolnosti a s využitím iných finančných prostriedkov EÚ, by Švédsko malo účinne riešiť zostávajúce výzvy, ktoré sa týkajú: i) zhoršovania vzdelávacích výsledkov žiakov, najmä žiakov zo znevýhodneného sociálno-ekonomického prostredia a žiakov s migrantským pôvodom; ii) nedostatku zručností, ktorý je najvýraznejší v prípade osôb zo znevýhodneného sociálno-ekonomického prostredia a osôb s migrantským pôvodom; iii) vysokej úrovne súkromného dlhu spolu s nadhodnotenými nehnuteľnosťami; iv) znižovania emisií skleníkových plynov a v) obmedzení kapacity elektrizačnej sústavy a prenosu v súvislosti so zavádzaním obnoviteľných zdrojov energie.

([15]) Návrh NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2021/1058 a (EÚ) 2021/1056, pokiaľ ide o osobitné opatrenia na riešenie strategických výziev v rámci strednodobého preskúmania – COM(2025) 123 final.

(24) Z výsledkov v rámci Programu pre medzinárodné hodnotenie žiakov (PISA) z roku 2022 vyplýva, že pokles základných zručností švédskych žiakov od roku 2018 patrí medzi najvýraznejšie v EÚ, najmä v matematike. Podvýkonnosť v oblasti základných zručností je obzvlášť vysoká v prípade žiakov zo znevýhodneného sociálno-ekonomického prostredia alebo v prípade žiakov s migrantským pôvodom a nárast podvýkonnosti v prípade žiakov zo znevýhodneného sociálno-ekonomického prostredia je ešte vyšší. Medzi žiakmi narodenými vo Švédsku a žiakmi narodenými v zahraničí je takisto výrazný rozdiel vo výkonnosti a žiaci s migrantským pôvodom sa častejšie koncentrujú v určitých školách. Žiaci zo znevýhodneného prostredia majú nízke zastúpenie aj na súkromných školách, ktorých žiaci majú v priemere lepšie vyhliadky na splnenie predpokladov na ďalšie štúdium. V roku 2022 malo 15 % všetkých žiakov, ktorí dokončili nižšie sekundárne vzdelanie, známky, ktoré boli príliš nízke alebo neúplné, čo im znemožňuje prihlásiť sa na vyššie sekundárne vzdelanie. Pretrvávajúci nedostatok kvalifikovaných učiteľov, najmä v školách s vysokým počtom znevýhodnených žiakov, predstavuje riziko pre kvalitu vzdelávacieho systému a ešte viac zhoršuje zhoršujúce sa vzdelávacie výstupy.

(25) Švédsko naďalej čelí výzvam pri integrácii osôb zo zraniteľných skupín, najmä osôb zo znevýhodneného prostredia a osôb s migrantským pôvodom, na trh práce, ako aj pri znižovaní pretrvávajúcich medzier v zručnostiach. V roku 2023 malo Švédsko najvyššiu mieru nezamestnanosti v EÚ v prípade osôb narodených mimo EÚ, pričom rozdiel medzi osobami narodenými mimo EÚ a narodenými vo Švédsku zostáva mimoriadne vysoký. Spomedzi osôb zo zraniteľných skupín, ktoré sú evidované ako nezamestnané, takmer polovica nemá vyššie sekundárne vzdelanie a mnohým chýbajú aj základné predpoklady na hľadanie zamestnania alebo štúdium vrátane jazykových zručností. Keďže na získanie zamestnania vo Švédsku je nevyhnutné ukončenie vyššieho sekundárneho vzdelania, boli by potrebné ďalšie opatrenia na podporu žiakov, ktorí pokračujú vo vyššom sekundárnom, vysokoškolskom alebo odbornom vzdelávaní a príprave. Pomohlo by to zvýšiť ponuku kvalifikovanej pracovnej sily na podporu zamestnanosti, rastu produktivity a rastového potenciálu švédskeho hospodárstva.

(26) Nedostatok pracovnej sily a požadovaných zručností v odvetviach a povolaniach, ktoré sú kľúčové pre zelenú transformáciu, vrátane výroby, zavádzania a údržby emisne neutrálnych technológií, vytvára prekážky pri prechode na emisne neutrálne hospodárstvo vo Švédsku. Vysoký dopyt po inžinieroch a odborníkoch na zelenú transformáciu je najmä na severe krajiny. Ďalšie zlepšovanie relevantnosti ponuky systémov vzdelávania a odbornej prípravy pre trh práce, ktoré reagujú na meniace sa potreby trhu práce, a cielené opatrenia na zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu je preto kľúčové na zníženie nedostatku požadovaných zručností a podporu začlenenia a prerozdelenia pracovnej sily.

(27) Vysoké úrovne súkromného dlhu a nadhodnotené ceny nehnuteľností predstavujú makroekonomické nerovnováhy, pri ktorých naďalej hrozí riziko neriadeného odstránenia. Ceny nehnuteľností na bývanie zostávajú vysoké, zatiaľ čo ponuka je nedostatočná, keďže výstavba nových nehnuteľností na bývanie je nižšia ako predpokladaný dopyt. Táto nedostatočná ponuka je spojená so štrukturálnymi nedostatkami, ako je obmedzená hospodárska súťaž v stavebníctve v dôsledku prekážok brániacich vstupu malých a zahraničných podnikov na trh, a s možnosťami veľkých developerov ovládať pozemkové zdroje. Celkové daňové zaťaženie nehnuteľností zostáva pomerne nízke z dôvodu veľkorysých daňových odpočtov platieb hypotekárnych úrokov a nízkych periodických daní z nehnuteľností. Vplyv zmien politiky na splátky hypotekárnych úverov po zdanení je ťažké posúdiť z dôvodu nedostatku údajov od jednotlivých domácností týkajúcich sa aktív a záväzkov. Dostupnosť takýchto údajov by mohla viesť k zvýšeniu efektívnosti pri navrhovaní koncepcie politiky, prípadne k zníženiu prekážok vstupu na trh s bývaním a rovnomernejšiemu rozloženiu záťaže spojenej s bývaním medzi obyvateľstvo. Trh s nájomným bývaním ponúka len málo alternatív a treba ho zreformovať, aby sa skrátili čakacie listiny a podporila výstavba nájomného bývania. Akékoľvek uvoľnenie makroprudenciálnej politiky pred reformami zameranými na riešenie existujúcich trhových dysfunkcií by mohlo viesť k zvýšeniu cien nehnuteľností na bývanie a zároveň k zvýšeniu dlhu domácností.

(28) Švédsko so svojimi súčasnými politikami nie je na dobrej ceste k dosiahnutiu cieľov EÚ na rok 2030 v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov. Emisie skleníkových plynov v krajine sa v roku 2024 zvýšili a viaceré štúdie oficiálnych a nezávislých subjektov naznačujú, že súčasná politika Švédska povedie k výraznému nesplneniu cieľov EÚ v oblasti klímy do roku 2030. Tento nedostatok je odrazom predovšetkým nedávnych zmien v politikách vrátane nižších povinností primiešavania biopalív a znížených daní na kvapalné palivá, ktoré viedli k zvýšeniu emisií z cestnej dopravy, ktorá je hlavným zdrojom emisií skleníkových plynov z fosílnych palív vo Švédsku.

(29) Hoci Švédsko je naďalej členským štátom s najvyšším podielom obnoviteľných zdrojov energie na konečnej spotrebe energie, obmedzenia kapacity elektrizačnej sústavy a prenosu môžu brániť ďalšiemu využívaniu obnoviteľných zdrojov energie. Odstránenie týchto obmedzení je kľúčové, keďže sa očakáva, že konečná spotreba elektrickej energie vo Švédsku v období do roku 2045 výrazne vzrastie v dôsledku zvýšených potrieb elektrifikácie priemyslu a dopravy. Zlepšenie prístupu k nevyužitému potenciálu obnoviteľných zdrojov energie vo Švédsku by mohlo pomôcť prebiehajúcej elektrifikácii priemyslu na juhu krajiny a podporiť inovatívny, ekologický priemyselný rozvoj a dekarbonizáciu na severe. Zníženie spotreby energie zvýšením energetickej efektívnosti je takisto nevyhnutné na zníženie emisií uhlíka a kontrolu nákladov domácností a podnikov na energiu. Pokiaľ ide o energetickú efektívnosť, vzhľadom na trajektóriu spotreby energie hrozí, že Švédsko nedosiahne svoj národný cieľ zvýšiť energetickú efektívnosť do roku 2030 o 50 % v porovnaní s rokom 2005. Švédsko zostáva jedným z členských štátov s najvyššou spotrebou energie na obyvateľa – primárna spotreba energie dosiahla v roku 2023 úroveň viac ako 41 Mtoe.

(30) Stále existuje niekoľko prekážok pre rozširovanie výrobnej kapacity energie z obnoviteľných zdrojov v krajine. Jednu z týchto prekážok predstavuje nepredvídateľné udeľovanie povolení pre veternú energiu na mori, ako aj pre veternú energiu na pevnine. Ťažkosti vyplývajúce z neefektívnych postupov vydávania povolení a práva veta obcí a orgánov obrany okrem iného vytvárajú investičnú neistotu a bránia využívaniu potenciálu, ktorý poskytujú obnoviteľné zdroje energie.

(31) Odporúčania podľa článku 6 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 premietnuté do odporúčania 5 vychádzajú z hĺbkového preskúmania Komisie a jej záverov o existencii nerovnováh. Politiky uvedené v odporúčaní 5 pomáhajú riešiť zraniteľnosť, ktorá súvisí s trhom s nehnuteľnosťami a vysokým súkromným dlhom.

TÝMTO ODPORÚČA, aby Švédsko v rokoch 2025 a 2026 prijalo opatrenia s cieľom:

1. Posilniť celkové výdavky a pripravenosť v oblasti obrany a bezpečnosti a zároveň zabezpečiť udržateľnosť dlhovej služby v súlade so závermi Európskej rady zo 6. marca 2025. Dodržiavať maximálne miery rastu čistých výdavkov, ktoré odporučila Rada 21. januára 2025.

2. Vzhľadom na uplatniteľné lehoty na včasné dokončenie reforiem a investícií podľa nariadenia (EÚ) 2021/241 zabezpečiť účinné vykonávanie plánu obnovy a odolnosti vrátane kapitoly REPowerEU. Urýchliť vykonávanie programov politiky súdržnosti, (EFRR, FST, ESF+) vo vhodných prípadoch na základe príležitostí, ktoré ponúka preskúmanie v polovici trvania. V záujme zlepšovania konkurencieschopnosti optimálne využívať nástroje EÚ vrátane príležitostí, ktorý poskytuje Program InvestEU a Platforma strategických technológií pre Európu.

3. Zabezpečiť dosiahnutie cieľov zníženia emisií skleníkových plynov, a to najmä znížením emisií z cestnej dopravy. Znížiť závislosť od fosílnych palív urýchlením zavádzania obnoviteľných zdrojov energie, a to aj rozšírením a modernizáciou energetických prenosových sietí a zlepšením energetickej efektívnosti. Urýchliť a zefektívniť postupy vydávania povolení na zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie, najmä pokiaľ ide o veternú energiu na mori a veternú energiu na pevnine, a zabrániť zrušeniu povolení.

4. Zlepšiť výsledky v oblasti vzdelávania vrátane vzdelávania žiakov zo znevýhodneného sociálno-ekonomického prostredia a žiakov s migrantským pôvodom, a to riešením trvalého nedostatku kvalifikovaných učiteľov, zabezpečením rovnakých príležitostí na prístup v školskom systéme a ďalšou podporou prechodu žiakov do vyššieho sekundárneho vzdelávania. Rozvíjať zručnosti pracovnej sily, najmä pracovníkov zo znevýhodneného sociálno-ekonomického prostredia a ľudí s migrantským pôvodom prostredníctvom cielených opatrení v príslušných oblastiach politiky a zdrojov s cieľom pomôcť im začleniť sa do trhu práce.

5. Zlepšiť efektívnosť trhu s bývaním, a to aj zavedením reforiem na trhu s nájomným bývaním. Stimulovať investície do bytovej výstavby s cieľom zmierniť najnaliehavejšie nedostatky. Odstrániť štrukturálne prekážky s cieľom uľahčiť bytovú výstavbu. Riešiť riziká súvisiace s vysokým dlhom domácností, a to pomocou postupného zníženia daňovej odpočítateľnosti platieb hypotekárnych úrokov alebo zvýšenia periodických daní z nehnuteľností a súčasného vývoja primeraných nástrojov na lepšie posudzovanie a cielenie politík. Zachovať makroprudenciálne opatrenia.

V Bruseli 8. júla 2025

Za Radu

predsedníčka

S. LOSE